

انتخابات دوره هفتم مجلس ارتجاع- جنبش تحریم پیروز شد

بیانیه جبهه مشارکت ایران اسلامی در خصوص هفتمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی
چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

جبهه مشارکت ایران اسلامی در خصوص هفتمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی بیانیه‌ای صادر کرد.

به گزارش خبرگزاری کار ایران، ایلنا، متن کامل این بیانیه بدین شرح است:
جبهه مشارکت ایران اسلامی در ایامی که نام و یاد سرور آزادگان، حسین بن علی (ع) و یاران نستوه و باوفایش برانگیزاننده میل به آزادگی، دعوت به اصلاح و تأکید بر پایداری است، دیدگاه تحلیلی خود را نسبت به انتخابات دوره هفتم مجلس و مسائل پس از آن اعلام می‌دارد:

1- همانگونه که در بیانیه پایانی کنگره ششم جبهه در 13 بهمن ماه جاری آمد، «مردم‌سالاری» هم مسئله تاریخی، هم مسئله روز و هم مسئله مطرح جهانی کنونی است. اهتمام به مردم‌سالاری، محدود ماندن در عرصه سیاست نیست، راه ورود به مسائل مختلف کشور از جمله مشکلات روزمره مردم است. مردم‌سالاری مصداق «حکمرانی خوب» و جامعه نیک به عنوان یک ضرورت اساسی و مدرن برای اداره کشور و همزیستی شهروندان است. مهمترین سرمایه کشور مردماند و دفاع همه جانبه از مشارکت آگاهانه و فعال مردم ایران در عرصه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی مهمترین هدف ماست. از این رو تلاش برای استقرار مردم‌سالاری و پیشبرد آن را باید دفاع از «سرمایه ملی»، تأکید بر «عامل پیشرفت و وحدت» و تمرکز بر دو عنصر «حافظ امنیت» و «اقتدار کشور» در مواجهه با تحولات ملی، منطقه‌ای و جهانی دانست.

وجه بارز مردم‌سالاری تکیه بر انتخابات آزاد و عادلانه و سخن گفتن تمامی ملت با حکومت و با خود، از طریق «صندوق رای» است.

سخن امام خمینی (ره) که «میزان رای ملت است» یک وجه ممیز جمهوری اسلامی نسبت به حکومت‌های غیر مردم‌سالار و خودکامه بوده و هست.

متأسفانه روندی که برای برگزاری انتخابات مجلس هفتم از سوی اقتدار گرایان در پیش گرفته شد، روندی مغایر با این ضرورت و رویه‌ای جدید برای تغییر قاعده و نظم در مشارکت و رقابت سیاسی بود. آنچه به انجام رسید پروژه‌ای فراتر از حذف افراد و جریان‌های سیاسی رقیب و سرفصل جدیدی برای حذف حق ملت در اعمال اراده سیاسی و حاکمیت ملی بود.

به این سبب از نظر ما این انتخابات آزاد و عادلانه نبود. انتخابات آزاد، باید حداقل در چارچوب قوانین موجود نظارت و محدود به موازین قانونی باشد و انتخابات عادلانه متکی بر امکانات و فرصت‌های برابر برای همه انتخاب‌شوندگان و انتخاب‌کنندگان است.

رعایت این دو شرط است که می‌توانست انتخابات را نه در میان دو جناح سیاسی، بلکه فراتر از آن، در میان احاد ملت و همه گرایش‌های قانونمدار رقابتی کند اما این مقوله‌ای بود که در رویکرد اقتدار گرایانه به انتخابات نادیده گرفته شد و در سنتی نادرست، تغییر نظم و قاعده انتخابات از اصالت رای مردم به تطبیق رای مردم با اراده سیاسی از پیش تعیین شده، مد نظر قرار گرفت.

تبدیل روند آزاد و عادلانه انتخابات در کشور به روندی مقید به گزینش و اعمال سلیقه‌های جناحی به نام استصواب یا هر نام دیگر، مسئله اصلی این انتخابات بود. مضمون این استصواب آن است که میزان رای مردم نباشد و حاصل بی‌اثر کردن نقش و رای مردم در عرصه سیاسی مالا بی‌تفاوتی نسبت به مسائل اساسی کشور از سوی نخبگان و احاد جامعه است و حکومت که نخبگان و مردم نسبت به آن بی‌تفاوت شوند، مسلماً از توان و اقتدار لازم برای حفظ منافع ملی برخوردار نخواهد بود.

براساس این مسائل ما اعلام می‌داریم که روند برگزاری این انتخابات محصول تحمیل یک گزارش خاص سیاسی، برآگاهی و اراده مردم شریف ایران، به بهای نادیده گرفتن حقوق مصرح ملت در اعمال حق حاکمیت است. گرایشی که بارها در صحنه اداره کشور آزموده شده اما باز در اندیشه انحصار قدرت سیاسی در همه دستگاه‌ها و قوای کشور است.

2- حاصل این اجبار تبدیل فضای سالم انتخابات به عرصه‌ای از عملیات روانی و تبلیغاتی انبوه و جهت‌دار سیاسی، حذف افراد میرز، ذی صلاح و برجسته کشور از حق قانونی انتخاب شدن، محروم کردن بخش مهمی از جریان‌های سیاسی برآمده از انقلاب و جنبش اصلاحات از شرکت در انتخابات، کاهش چشمگیر سطح مشارکت عمومی در انتخابات به ویژه در شهرهای بزرگ و تشکیل مجلسی با ترکیب از پیش تعیین شده است.

به استناد آمارهای رسمی مراجع قانونی سطح مشارکت مردم در انتخابات از میزان 69/23 درصد واجدان شرایط در انتخابات مجلس ششم به میزان 51/5 درصد در انتخابات مجلس هفتم کاهش یافت. این میزان کاهش مشارکت مردم شهرهای بزرگ کشور را بیشتر در بر گرفت، تنزل سطح مشارکت مردم در تهران از 55/91 به 23/05 درصد، در تبریز از 54/225 به 31/79 درصد، در اصفهان از 47/45 به 32/19

درصد، در مشهد از 62/79 به 47/28 درصد، در شیراز از 48/82 به 31/86 درصد، در قم از 70/39 به 54/89 درصد، در اهواز از 53/77 به 41/66 درصد، در کرمانشاه از 63/39 به 35/95 درصد، در ارومیه از 58/81 به 36/06 درصد و در سنندج از 29/39 درصد در خلال این دو دوره حامل هشدارهای جدی است. به ویژه آنکه اگر بر این کاهش مشارکت شاخص استفاده موثر شهروندان را از حق رای خویش یعنی حق رای دادن به آنان به تمام کرسی‌های هر شهر را نیز می‌افزاییم. شاخصی که در این انتخابات در شهرهای بزرگ با تنزل فاحش روبرو شد.

اختصاص بیش از 200 کرسی از کرسی‌های مجلس هفتم به یک جناح خاص سیاسی در فضای حذف گسترده و غیر قانونی رقبیان صورت گرفت، اما اگر این نتیجه در و رای سرو صداهای تبلیغاتی، عملیات روانی و ذوق زدگی‌های ناشی از حذف اصلاح‌طلبان مورد بررسی قرار گیرد، به واقع نه یک پیروزی سیاسی برای یک جناح، بلکه تهدید برای اصل انتخابات، برای میزان بودن رای ملت و برای در راس امور بودن نهاد مجلس است.

3- جبهه مشارکت ایران اسلامی، مساله اصلی را بنیاد و بدعتی می‌داند که در انتخابات گذشته نسبت به اصل آن نهاده شد، ما نتیجه هر انتخابات آزاد و عادلانه را به سود مردم‌سالاری، به سود منافع ملی و به سود خود می‌دانیم. انتخابات آزاد و عادلانه آن نیست که نتیجه آن پیروزی ما باشد. اگر انتخابات آزاد در روندی آزاد و عادلانه و با فرصت‌های برابر برگزار شود - چنانکه در انتخابات شوراهای اسلامی شهر در اسفندماه سال پیش رخ داد- هر نتیجه‌ای که در پی داشته باشد از نظر ما مشروع و مبارک است. اما اگر این روند در انتخابات طی نشود به واقع برنده‌ای هم ندارد، چون در نظم و قاعده‌ای آزادانه‌ای و عادلانه شکل نمی‌گیرد و پیروزی حاصل رقابتی برابر نیست. پیش از آنکه حتی میزان شرکت یا عدم شرکت مردم و برنده یا بازنده شدن محافظه کاران یا اصلاح طلبان برجسته شود. باید دیدگاه‌ها معطوف به چرخشی باشد که در جهت گیری و نحوه انجام انتخابات رخ داد.

جبهه مشارکت معتقد است که آثار مخرب این کار برای کشور در آینده بیش از حال خواهد بود. مسئله مبنای حق اعمال حاکمیت از طریق مشارکت آزادانه و عادلانه همه مردم است، از این رو جبهه مشارکت به عنوان یک حزب سیاسی برای آن نیمی از مردم که در انتخابات شرکت نکرده‌اند و آن نیم دیگر که شرکت کردند احترام قایل است و در برخورداری از حق «ایران برای همه ایرانیان» هیچگونه تمایزی قایل نیست و امیدوار است که بتواند در استیفای این حق گام‌های جدی بردارد. جبهه مشارکت در ادامه این بیانیه ابراز عقیده کرده است:

4- انتخاب روش «حذف رقیب» برای برنده شدن در بازی بی‌رقابت که با استفاده از همه رانت‌ها و امتیازهای پنهان و آشکار بخش‌های مختلف حکومت و با اعمال نظارت استصوابی صورت گرفت حاکی از آن است که جریان محافظه‌کار «انتخابات مجلس هفتم» را بخشی از سازمان‌دهی سراسری خود برای تسخیر قوه مقننه و پس از آن قوه مجریه می‌داند. نقطه کانونی این سازمان‌دهی حذف اصلاح‌طلبان برای به پایان رساندن اصلاحات یا تنظیم ساعت آن به دلخواه آنان است که برای انجام آن استفاده از همه امکانات عمومی، ظرفیت همه نهادهای غیر انتخابی و رسانه‌ای نیز مجاز شمرده می‌شود. این شتابزدگی برای کسب قدرت موجب شد که همه منابع معنوی کشور از دین، تابعیت و همه منابع مادی از بودجه‌های عمومی تا سازمان‌دهی‌های نهادی به کار گرفته شود و به جای پذیرش رقابت آزاد برای پیروزی و حضور رسمی و نام و نشان دار در انتخابات، راه حذف رقیب، تمسک به شعارهای اصلاح طلبانه و تاکید بر پیروزی به هر بهایی مینا قرار گیرد. پیامدهای زیان‌بار و دراز مدت توسل به هر ابزاری برای توجیه هدف نیل به قدرت برای کشور بسیار فراوان است، مخدوش شدن بنیان‌های فضیلت و اخلاق آشکارترین وجه آن است، علاوه بر این اتخاذ این رویکردها کم محتوا کردن انتخابات در کشور و سست کردن پایه جمهوریت نظام را در سطح نخبگان، جوانان و جامعه به دنبال داشت، این پی آمد یعنی تضعیف الگوی «جمهوری اسلامی خواهی» و استخاله مفهوم «دموکراسی دینی» در جهان اندیشه و سیاست، که اگر نیک نگاه شود، برای کشور و نظام در حد یک خسارت ملی به حساب می‌آید. بی‌توجهی به «جمهوریت» محصول تفسیرهای یک جانبه و تنگ نظرانه از اسلام است که در نهایت به هر دو وجه نظام در شرایط پر شتاب ایران و جهان آسیب می‌رساند. فرجام این راهی را که از انتخابات مجلس هفتم آغاز شد، باید در این چارچوب سنجید. در این فرجام علاوه بر این آسیب در عرصه نظر باید به خسارت‌های مهم در عرصه عمل نیز اندیشید، خسارت‌هایی که نهایتاً تنزل شان نهاد مجلس را به حد مشورت و نهاد دولت در ساختار سیاسی کشور به دنبال دارد.

5- جبهه مشارکت ایران اسلامی عوارض کوتاه مدت این انتخابات را در عرصه سیاسی کشور نیز مهم می‌داند. آنچه روشن است، این است که جریان سازمان‌دهنده و اصلاحاً برنده این انتخابات با تاکید بر نرمش در عرصه اجتماعی، انعطاف در روابط خارجی و محدودیت در عرصه سیاسی در پی تسخیر انتخابات ریاست جمهوری و تسلط بر قوه مجریه است. در این الگو، آن حد از محدودیت‌ها و تضییقات سیاسی مجاز است که به این استراتژی تا انتخابات آینده ریاست جمهوری لطمه نزند. در این چهارچوب اعمال محدودیت‌ها و ایجاد موانع جدید در حوزه فعالیت‌های سیاسی و فرهنگی، دانشجویی و دانشگاهی، مطبوعاتی و رسانه‌ای، احزاب و نهادهای مدنی و نیز در مسیر ایفای وظایف قانونی دولت، دور از واقعیت نیست، چنانکه توقیف روزنامه‌های یاس نو و شرق در آستانه برگزاری انتخابات نشانه وجود چنین اراده‌هایی بود. میل به امنیتی کردن حوزه سیاست و فرهنگ و به خدمت گرفتن دستاوردهای ارزنده دولت و مجلس اصلاحات به ویژه حوزه اقتصاد به جهت اهداف انتخاباتی و تبلیغاتی

و منافع کوتاه مدت سیاسی از جمله مخاطره‌هایی است که باید مدنظر همه دلسوزان باشد و در صورت تحقق آثار زیان بار آنها به آینده جامعه، نظام و کشور آسیب برساند.

6- به رغم تبلیغات فراوان و جهت داری که در داخل و خارج از کشور صورت گرفت، امروز حتی بیش از گذشته می‌توان به حیات و پویایی جنبش اصلاحی دوم خرداد وقوف یافت. اینکه جریان مخالف اصلاحات به جای طرح دیدگاه‌ها و شعارهای گذشته خود، انتخابات دیدگاه‌ها و شعارهای اصلاحی را در سراسر کشور برگزید و به جای استفاده از نام نهادها و تشکیلات گذشته از عناوین و اسامی مدنی و مدرن بهره جست، نشان از آن دارد که جنبش اصلاحات در ایران ریشه‌دار و پویاست و مسیری بازگشت ناپذیر دارد. قطعاً وقتی جریانی که سال‌ها در پی مخالفت و نقد اصلاحات بوده همان برنامه‌ها و شعارهای اصلاحی را برگزید، مردم نیز از آنان جز اجرای همان شعارها و برنامه‌ها را نخواهند خواست. اساس این شعارها و برنامه تمکین به قانون، نفی خشونت، تضمین آزادی‌های سیاسی، تقویت نهادهای مدنی، پرهیز از تنش‌گرایی در عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی، پیشبرد حقوق بشر، عدالت و برابری همه فرصت‌ها و به طور خلاصه تحقق «حکمرانی خوب» و جامعه نیک است. پس جریانی که امروز با تکیه بر شعارهای با گذشته بر مجلس مسلط شده است، باید صداقت خود را در عمل به اثبات رساند و راه این کار قطعاً تلاش برای تحقق آنها و تن سپردن به لوازم این ادعاها، پذیرش نقد قدرت سیاسی و پاسخگویی آن و نهایتاً پیشبرد اصلاحات است.

7- جبهه مشارکت ایران اسلامی با قبول سنگینی هزینه سیاسی و اجتماعی اصلاحات در طول سالیان اخیر و با امعان نظر نسبت به رشد احساس ناکامی سیاسی و ناامیدی اجتماعی و با یادآور شدن خطر انفعال نخبگان، جوانان و کنشگران جامعه در عرصه سیاست بیش از همیشه دغدغه امروز و فردای جنبش اصلاحات را دارد. مسأله دیروز، امروز و فردای ایران استقرار دموکراسی است و برای گذار از راه دشوار دموکراسی باید بر عقل جمعی، نقد جمعی و رفتار جمعی به صورت عملی متکی شد. جبهه مشارکت از این پس به مرحله جدیدی از فعالیت در این جهت می‌اندیشد. بی‌تردید این مرحله جدید از گذشته آن جدا نیست. جبهه مشارکت به اعتبار دستاوردهای فراوانی که در عرصه نظر و عمل داشته است، همچنان معتقد است که راه سربلندی و پیشرفت همه جانبه ایران تنها با پیشبرد مردم سالاری و تأکید بر اصلاحات میسر است، این راه هم برآمده از آموزه‌های دینی و هم در امتداد تجربه‌های گرانبار تاریخی ما است.

پس پیشبرد این اصلاحات به واقع چهارچوب مناسبی برای تحقق آرمان‌های انقلاب و تأمین خواسته‌های ملت در نیل به آزادی، استقلال و پیشبرد است.

جبهه مشارکت به رغم همه فشارها، تضییقات و اتهاماتی که تاکنون متقبل شده است و از این پس هم هدف آنها خواهد بود، انجام فعالیت‌های مدنی و سیاست را حق مسلم خود می‌داند و همچنان به پیشبرد آنها خواهد کوشید.

جبهه مشارکت خود را همواره فرزند انقلاب و محصول اصلاحات دانسته و می‌داند و به آن مباحثات می‌کند. بر این اساس این جبهه تا آنجا که توان داشته است، نه گذاشته و نه می‌گذارد که آرمان‌های انقلاب و دستاوردهای جمهوری اسلامی با قرائت‌های تنگ نظرانه، مورد دستبرد قرار گیرد و قانون اساسی به تفسیرهای تنگ و غیر مردم سالاری گرفتار شود.

جبهه مشارکت از این پس با تقویت هر چه بیشتر بنیادهای نظری و سازمانی خود به توسعه فعالیت‌های مدنی و حزبی خواهد پرداخت و با ارائه برنامه‌های عملی بلند مدت و کوتاه مدت به پیگیری مطالبات اصلاحی مردم در همه عرصه‌ها و نقد سیاسی در همه زمینه‌ها اولویت خواهد داد. جبهه در عین حال در پی آن خواهد بود که مسیر استیفای حق حاکمیت ملت و برگزاری انتخابات آزاد و عادلانه در همه سطوح به وضع قانونی خود باز گردد و اعتماد سیاسی، امید به اصلاحات و تعامل میان حکومت و جامعه به نقطه قابل قبولی برای مشارکت و رقابت سیاسی در همه سطوح بازگردد. ما در این راه نه تنها به همفکری و همراهی همه اصلاح طلبان و جبهه دوم خرداد، بلکه به یاری همه منتقدان و مخالفان منصف خود نیز نیازمندیم و از خداوند بزرگ در این راه صبر، روشن بینی و توفیق طلب می‌کنیم.

پایان پیام

مواضع دولتها، نیروها، شخصیتها و نهادهای سیاسی جهان پیرامون تحولات ایران

حمایت 318 نماینده (اکثریت مطلق) پارلمان ایتالیا از مجاهدین

سایت همبستگی ملی- چهارشنبه 13 اسفند 1382- 3 مارس 2004

اکثریت نمایندگان پارلمان ایتالیا شامل 318 نماینده ضمن محکوم کردن توطئه‌های رژیم ملایان برای استرداد و اخراج اعضای مجاهدین از عراق خواستار تضمین امنیت و سلامت آنان در عراق شدند. بیانیه اکثریت پارلمان ایتالیا بعدازظهر روز چهارشنبه در کنفرانس مطبوعاتی شماری از نمایندگان از احزاب مختلف ایتالیا در محل پارلمان این کشور اعلام شد.

اکثریت نمایندگان پارلمان ایتالیا در بیانیه مشترک خود از جامعه بین المللی و دولت ایتالیا خواستار حمایت از حقوق به رسمیت شناخته شده مجاهدین بنابر کنوانسیون ژنو و سایر قوانین بین المللی شدند. آنها خاطر نشان کردند که اخراج مجاهدین از عراق از آغاز توسط ملایان با هدف کشتار و اخراج آنها تدارک دیده شده است.

318 نماینده پارلمان ایتالیا ضمن محکوم کردن دخالت‌های ملایان در عراق، تأکید کردند ملایان می‌خواهند با اخراج مجاهدین از عراق هم تهدید اصلی موجودیت خود و هم مهمترین تهدید استقرار خود در عراق را از سر راه بردارند. در کنفرانس بعد از ظهر چهارشنبه در محل پارلمان ایتالیا، دو تن از وکلای مجاهدین مستقر در عراق نیز حضور یافتند و با یادآوری سمینارهای وکلای بین المللی در ژنو و برلین، تأکید کردند که تلاش برای انتقال مجاهدین از عراق، ناقض کنوانسیون ژنو و قوانین بین المللی انسان دوستانه است. نمایندگان پارلمان ایتالیا با اشاره به انتخابات مجلس در ایران گفتند تحریم گسترده این انتخابات مبین آن بود که مردم ایران این رژیم را کلیت آن نفی کردند. آنها ضمن یادآوری فراخوان خانم مریم رجوی برای تغییر نظام در ایران، گفتند این وظیفه دولتهای غربی است که رژیم ایران را برای پذیرش این رفراندم تحت فشار بگذارند.

برخی از رویدادهای مهم ایران

ایران در یک نگاه: چهارشنبه 13 اسفند

بی بی سی - چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

واکنش ایران به انفجارهای دیروز در عراق

کمال خرازی، وزیر امور خارجه ایران، با ابراز انزجار از آنچه که آن را حملات ددمنشانه به سوگواران حسینی در عراق خواند، اعلام کرد سفارت ایران در بغداد با استفاده از همه امکانات خود نسبت به شناسایی آسیب دیدگان این حوادث دلخراش اقدام می‌کند. انفجارهای متمادی روز گذشته، که همزمان با مراسم عزاداری روز عاشورا در شهرهای کربلا و کاظمین عراق صورت گرفت، منجر به کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از زائران، از جمله زائران ایرانی شد. هنوز آمار دقیقی از میزان کشته شدگان و مجروحان ایرانی اعلام نشده است، اما بر اساس برخی اخبار منتشر شده، ده‌ها ایرانی در جریان این انفجارها کشته و یا زخمی شده‌اند. در همین حال، مقامات، سازمان‌ها و نهادهای مختلف در جمهوری اسلامی، همچنان به محکوم کردن انفجارهای روز گذشته ادامه می‌دهند.

اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام با صدور پیامی، با محکوم کردن این حادثه، تأکید کرد این فاجعه بار دیگر چهره سفاک، خون آشام و ضد انسانی دشمنان اسلام را به جهانیان نشان داد.

از سوی دیگر، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز با انتشار بیانیه‌ای، این انفجارها را محکوم کرد. پیش از این محمد خاتمی، رئیس جمهوری نیز انفجارهای روز عاشورا را به شدت محکوم کرده بود.

آصفی بیانیه شورای همکاری خلیج فارس را رد کرد

حمید رضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، بیانیه اجلاس یازدهم اتحادیه پارلمان‌های عربی در دمشق و بیانیه نشست نودم وزیران امور خارجه شورای همکاری خلیج فارس در ریاض درباره جزایر سه گانه ایرانی را غیرقابل قبول خواند و آن را رد کرد. به گفته وی، تکرار برخی عبارات بی اساس در بیانیه‌های این گونه اجلاس‌ها، هیچ کمکی به صلح و ثبات و مناسبات حسنه میان کشورهای منطقه با یکدیگر نمی‌کند.

در حالی که ایران جزایر ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک را جزئی جدایی ناپذیر از قلمرو خود می‌داند، امارات متحده عربی مدعی مالکیت این جزایر است و در این راه از حمایت دیگر کشورهای عربی برخوردار است.

آقای آصفی در واکنش به بیانیه‌های اخیر که در آنها از موضع امارات متحده عربی دفاع شده، بر ضرورت تداوم مذاکرات میان جمهوری اسلامی ایران و امارات متحده عربی به منظور آنچه که وی آن را رفع سوء تفاهم موجود پیرامون یادداشت تفاهم 1971 در خصوص جزیره ابوموسی خواند، تأکید کرد.

دیدار دبیر کل جدید اکو با خاتمی

محمد خاتمی، رئیس جمهوری، امروز به طور جداگانه با خیرالدین عبدالرحیم اف، وزیر امنیت تاجیکستان و اسخات اورازبای، دبیرکل جدید سازمان همکاری اقتصادی، اکو، دیدار و گفت و گو کرد. آقای خاتمی در دیدار با وزیر امنیت تاجیکستان، با تأکید بر لزوم استقرار ثبات در افغانستان گفت ایران و تاجیکستان بیشترین آسیب‌ها را از قاچاق مواد مخدر دیده‌اند و خواستار تقویت دولت مرکزی افغانستان و رفع این آفت هستند.

به گزارش ایرنا، محمد خاتمی در دیدار با آقای اورازبای نیز ابراز امیدواری کرد که با حضور دبیر کل جدید اکو، این سازمان به عنوان مهم‌ترین سازمان منطقه‌ای موجب تحول در روابط کشورهای عضو شود.

خاتمی مشکلی برای پاسخگویی ندارد

محمد خاتمی، رئیس جمهوری اسلامی اعلام کرد: "اگر نمایندگان مجلس شورای اسلامی درباره انتخابات مجلس هفتم از من سوال کنند، مشکلی برای پاسخگویی نخواهم داشت، اما فکر می‌کنم نیازی به این کار نباشد."

شماره از نمایندگان پیش از این اعلام کرده بودند که قصد دارند از محمد خاتمی، درباره چگونگی انتخابات جنجالی مجلس هفتم سوال کنند.

رئیس جمهوری که امروز برای دیدار با مهدی کروبی، رئیس مجلس شورای اسلامی به مجلس رفته بود، به خبرگزاری جمهوری اسلامی گفت سوال حق نمایندگان است، اما وی فکر می کند نیازی به این کار نباشد.

پیش از این نیز، مهدی کروبی تاکید کرده بود که نیازی به سوال از محمد خاتمی وجود ندارد. آقای خاتمی، قبل از انتخابات مجلس هفتم تاکید کرده بود که حاضر به برگزاری یک انتخابات به گفته وی، غیر آزاد و غیر رقابتی نخواهد بود.

با وجود این، وی به همراه مهدی کروبی، در نامه مشترکی به آیت الله علی خامنه ای، رهبر جمهوری اسلامی اعلام کرد که به رغم انتقاداتی که به روند برگزاری انتخابات دارد، این انتخابات را برگزار خواهد کرد.

پاسخ وزارت کشور به سازمان بازرسی کل کشور

علی اصغر احمدی، معاون انتظامی امنیتی وزیر کشور، به اطلاعیه سازمان بازرسی کل کشور، درباره حوادث پیش آمده در حوزه های انتخابیه فیروزآباد، ایذه و دهدشت پاسخ گفت و اتهامات مطرح شده در این اطلاعیه را رد کرد.

روابط عمومی سازمان بازرسی کل کشور پیش از این مسئولان ذریبط را به عدم اهتمام جدی در کنترل اوضاع و سهل انگاری در خصوص وقایع حوزه های انتخابیه فیروزآباد، ایذه و دهدشت متهم کرده بود. در این مناطق، در جریان برگزاری انتخابات مجلس هفتم در اول اسفند ماه و پس از آن درگیری های خشونت آمیزی روی داده بود.

آقای احمدی در نامه خود به رئیس سازمان بازرسی کل کشور، تاکید کرده که صدور اطلاعیه هایی نظیر آنچه این سازمان منتشر کرده، نه تنها از ابهامات نمی کاهد بلکه می تواند منشاء بحران های محلی دیگری گردد.

در این نامه همچنین با تاکید بر اینکه برابر قانون، وزارت کشور مسئول امنیت کشور است، از تشکیل جلسه هیئت بازرسی با حضور نمایندگان دستگاه های نظامی، انتظامی و امنیتی و بدون حضور هیچ نماینده ای از وزارتخانه متولی امنیت انتقاد شده است. معاون وزیر کشور، در عین حال با انتقاد از نحوه عملکرد هیئت سازمان بازرسی کل کشور، نتیجه گیری های این هیئت را قابل قبول ندانسته است.

تایید صحت انتخابات در 38 حوزه

آیت الله احمد جنتی، دبیر شورای نگهبان ایران، با ارسال نامه ای به عبدالواحد موسوی لاری، وزیر کشور اعلام کرد که این شورا، صحت انتخابات 38 حوزه را بررسی و آنها را تایید کرده است. براساس قانون اساسی جمهوری اسلامی، شورای نگهبان وظیفه نظارت بر انتخابات را بر عهده دارد و زمانی نتایج انتخابات رسمی و قانونی است که شورای نگهبان آن را تایید کند. در نامه آقای جنتی، از جمله از حوزه های انتخابیه قم، همدان، کرمان، اردبیل، مریوان، آبادان، زابل، اراک، دزفول، پیرانشهر، مهاباد، نقده و سمنان به عنوان حوزه هایی نام برده شده که صحت انتخابات آن مورد تایید شورای نگهبان قرار گرفته است.

مرکز آمار ایران و تعداد واجدان حق رای

مرکز آمار ایران در توضیحی رسمی در مورد جمعیت واجد شرایط برای شرکت در انتخابات مجلس هفتم، تاکید کرد که 46 میلیون و 300 هزار نفر حق شرکت در این انتخابات را داشته اند. پیش از این وزارت کشور، با استناد به آمار ارایه شده از سوی این مرکز همین رقم را اعلام کرده بود، اما شورای نگهبان تاکید کرد که تعداد واجدان حق رای کمتر از این میزان است و بین 41 تا 43 میلیون نفر را در بر می گیرد.

مرکز آمار ایران در توضیح رسمی خود اعلام کرده است طبق قانون و طبق مصوبات شورای عالی آمار و موافقت های حاصله بین دستگاه های مختلف، تنها مرجع رسمی برای اعلام آمار مربوط به جمعیت، مرکز آمار است.

این مرکز در توضیح خود برای آن دسته از اشخاص حقیقی یا حقوقی که با توجه به تعداد واجدان شرایط در انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی، عدد واقعی را کمتر تصور کرده اند، یادآوری کرده که در آن انتخابات، سن واجدان شرایط 16 سال تمام بود، حال آنکه این سن در انتخابات مجلس هفتم به 15 سال تمام تقلیل یافته است.

باقی با قرار کفالت آزاد شد

عمادالدین باقی، نویسنده و روزنامه نگار، امروز پس از انجام تحقیقات و تفهیم اتهام، با صدور قرار کفالت از سوی شعبه ششم دادرسی انقلاب اسلامی تهران آزاد شد.

جلسه امروز تفهیم اتهام و بازرسی از آقای باقی، تحت عنوان نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی از طریق درج سخنانی در تاریخ ۲۴ دی ماه امسال، در روزنامه توقیف شده "یاس نو" برگزار شد. محمد صالح نیکبخت، وکیل مدافع عمادالدین باقی در همین زمینه به ایرنا گفت احتمالاً برای موکل وی، قرار مجرمیت صادر شده و پرونده به دادگاه خواهد رفت.

آقای باقی، سه سال را به دلیل اتهامات مشابه در زندان سپری کرده است.

محکومیت مدیر مسئول نسیم صبا

رای محکومیت مجید قاسمی فیض آبادی، مدیرمسئول روزنامه "نسیم صبا" امروز به او ابلاغ شد.

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران، پس از آنکه با اعلام جرم نماینده دادستان، آقای فیض آبادی به توهین و اهانت نسبت به دستگاه قضایی و نشر اکاذیب به قصد تشویش اذهان عمومی از طریق انتشار نامه سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی درباره هاشم آغاچری متهم شد، پس از برگزاری دادگاه، رییس شعبه 1083 دادگاه عمومی تهران وی را به جزای نقدی بدل از حبس تعزیری محکوم کرد. این رای محکومیت که تا بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر است، امروز به مدیرمسئول روزنامه "نسیم صبا" ابلاغ شده و طی آن سیصد هزار تومان جزای نقدی بدل از حبس برای وی در نظر گرفته شده است.

خودداری یک ورزشکار دیگر از بازگشت به ایران

علیرضا سمندر، نایب رییس فدراسیون کاراته ایران تایید کرد که جعفر حسین زاده، عضو تیم منتخب کاراته ایران، پس از شرکت در مسابقات کاپ آزاد کاراته انگلستان، از بازگشت به ایران خودداری کرده است.

وی به خبرگزاری دانشجویان ایران گفت نیم ساعت پیش از پرواز به تهران، به ناگاه جعفر حسین زاده محل اقامت تیم را ترک کرد و علی رغم پیگیری های صورت گرفته، هیچ اطلاعی از وی حاصل نشد و به اجبار، تیم بدون وی عازم تهران شد.

با این حال، وی خبر از آن داد که با صحبت های انجام شده با خانواده این ورزشکار، وی احتمالاً هفته آینده به ایران بازخواهد گشت.

از سوی دیگر، محمد محمدپور، مدیر کل حراست سازمان تربیت بدنی نیز در توضیح عدم بازگشت جعفر حسین زاده گفت ماندن این ورزشکار را نباید پناهندگی عنوان کرد.

این درحالی است که در سال های اخیر، شماری از ورزشکاران ایرانی از جمله در رشته های کاراته و قایقرانی، پس از شرکت در رقابت های ورزشی در خارج از ایران، از بازگشت به کشور خودداری کرده اند.

قیمت مترو در تهران

نادر شریعتمداری، رییس کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر تهران، قیمت پیشنهادی بلیت مترو برای سال آینده را 75 تومان خواند و افزود این قیمت در حال بررسی است. به گزارش ایسنا، وی افزود قیمت واقعی بلیت مترو، بدون در نظر گرفتن هزینه های سرمایه گذاری، بیش از 250 تومان است که این رقم نیز تنها صرف تامین هزینه های نگهداری، تعمیرات و مدیریت می شود.

آقای شریعتمداری با این حال تصریح کرد که شورای شهر تهران بر اساس توافقاتی که با دولت داشته، حداقل افزایش را در قیمت بلیت مترو در نظر خواهد گرفت.

هراس از زلزله

عبدالله آورا، مدیرکل سیاسی انتظامی استانداری بوشهر گفت در اثر زلزله روز گذشته بوشهر، تعدادی از خانه ها تخریب و جمعی از مردم شب گذشته را از بیم تکرار وقوع زلزله در چادر سپری کردند. وی به خبرگزاری ایسنا گفت حدود ساعت ۱۱ صبح دیروز زمین لرزه ای به بزرگی ۵/۱ ریشتر، شهرستان تنگستان را به لرزه در آورد که بر اثر آن حدود ۷ نفر از شهروندان جراحات سطحی برداشته اند.

آقای آورا خسارات مالی این زمین لرزه را زیاد عنوان کرد و گفت بر اثر این حادثه تعدادی از خانه ها ویران شده و ساکنان این خانه ها هم اکنون در چادر به سر می برند. به دنبال زلزله مرگبار پنجم دی ماه شهر بم، وقوع زمین لرزه در نقاط مختلف ایران، بیش از گذشته موجب هراس مردم شده است.

مواضع رژیم و جناحهای آن در مورد مهمترین تحولات ایران

علیرضا علوی تبار: در ایران نمی شود اسلام را دور زد. دموکراسی در ایران از دل اسلام می گذرد
چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

به گزارش خبرنگار خبرگزاری کار ایران، ایلنا، علیرضا علوی تبار در بخش پرسش و پاسخ در کانون توحید، ذیل بحث «حکومت های غاصب و قیام مشروع» اظهار داشت: سه اصل را شروط دموکراتیک شدن هر حاکمیتی می دانم؛ حاکمیت مردم، برابری سیاسی و حکومت اکثریت سه اصل اساسی در این میان هستند.

علوی تبار در پاسخ به پرسش دیگری که نظرش را در مورد خشونت در قیامها پرسیده بود، اظهار داشت: این نکته مهمی است که آیا خشونت را به طور مطلق رد می کنیم و یا معتقدیم ممکن است در جایی مشروعیت پیدا کند.

وی افزود: همه کسانی که از خشونت در جاهایی دفاع می کنند، خشونت را به عنوان هدف مطرح نمی کنند و معتقدند خشونت ابزاری است برای رسیدن به هدفی خاص که آن هدف معمولاً غیر خشن است.

وی تاکید کرد: حتی برخی خشونت را به کار می برند تا ریشه خشونت را از بین ببرند. اما کسی نمی تواند تضمین کند که وقتی خشونت شروع می شود، خودش به عنوان هدف در نیاید.

وي با نگاهی اجمالی به جامعه اصل را بر پرهیز از خشونت دانست و گفت: اما باید دید که آیا همیشه ماییم که ابزار را انتخاب می‌کنیم. پس خشونت وقتی مشروع است که به ما تحمیل شود، ولی اصل آن غیر مجاز است.

استاد دانشگاه با اظهار این که انقلاب خودش متولد می‌شود، افزود: خشونت را هم گاهی انتخاب نمی‌کنید، بلکه این خشونت است که شما را انتخاب می‌کند. وی در عین حال افزود: هر انسانی غایت است، ما حق نداریم هیچ انسانی را قربانی کنیم. حتی برای هدف‌های عزیز. انسان خودش یک هدف است. وی در مورد قیام و نسبت آن با خشونت گفت: قیام ممکن است غیر قانونی باشد، اما لزوماً خشن نیست. حداقل در جهان کنونی ما تجربه‌های متعددی از قیام‌های غیر قانونی اما غیرخشونت آمیز داشته‌ایم.

وی نافرمان مدنی را نمونه‌ای از آن دانست و گفت: نافرمانی مدنی شکستن قانون‌های یک حکومت است، اما لزوماً به خشونت منجر نمی‌شود. البته مرز نافرمانی مدنی با جرم عادی هم کاملاً مجزاست. یعنی در نافرمانی مدنی شما منتظرید که توسط قانون مجازات شوید. وی با تفکیک اجبار حکومت‌ها به دو اجبار ابزاری و ساختاری، اظهار داشت: اجبار ابزاری همان است که توسط نیروی امنیتی ایجاد می‌شود. اجبار ساختاری در بطن قوانین و نهادهای پذیرفته شده، گذاشته شده و مردم را به یک مسیر خاصی می‌برد. و قیام مردم می‌تواند هر دو نوع اجبار را بشکند. وی رد خشونت را آزمون فیصله بخش ایران دانست و گفت: استفاده از روش‌های خشونت آمیز را برای مقاصد سیاسی، ما در یک تجربه 20 ساله رد کرده‌ایم و امروز میل نداریم به روش و ابزارهای خشن بازگردیم.

علوی تبار تاکید کرد: باید دنبال راه‌های نوین مسالمت جویانه گشت. راه‌هایی که مبتنی بر نهادهای مدنی، رهبری دسته جمعی و مرحله به مرحله باشد و نخواهد به صورت انفجاری به اهدافش برسد. وی افزود: مشکلات ایران بی‌راه حل نیست ولی راه‌های یک شبه ندارد. علوی تبار با تاکید بر این که اصلاحات حوصله می‌خواهد، افزود: در این مسیر همه تصفیه می‌شوند. وی با اشاره به انتخابات اخیر مجلس شورای اسلامی گفت: این انتخابات باعث شد تا در کادر رهبری اصلاحات تصفیه کنیم و عناصر قدرتمندتری را انتخاب کنیم که تا آخر کار می‌مانند. این مدرس دانشگاه در پاسخ به پرسش دیگری با تعریف انقلاب به عنوان «تصرف خشونت آمیز قدرت توسط رهبری یک جنبش توده‌ای، برای به کارگیری این قدرت در جهت ایجاد تغییرات بنیادی در جامعه» گفت: برخی بین هدف انقلابی و روش انقلابی فرق گذاشته‌اند. می‌شود از لحاظ هدف انقلابی بود و از لحاظ روش اصلاح طلب.

وی افزود: چند وضعیت داریم. یکی وضعیت محافظه کارانه است. بعضی هم در هدف و هم در روش انقلابی نبودند. دیگری اصلاحات محافظه کارانه است که هم در روش و هم در هدف اصلاحی است. مدل دیگر اصلاحات بنیادی است که در هدف انقلابی و در روش اصلاح طلب است و تعریف انقلاب تاکنون پیوند خورده با خشونت.

وی بهترین استراتژی را برای ایران در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی و فرهنگ و منزلت و اطلاعات «اصلاحات بنیادی» دانست.

علوی تبار در پاسخ به پرسش که اشاره به خشونت‌های سال‌های اول انقلاب داشت، گفت: در تفسیر سال‌های اول انقلاب افراط و تفریط می‌کنیم. این که ما بیابیم تصویر بهشت گونه‌ای از آن دوران بسازیم و هیچ ستم نمی‌شد با واقعیت تناسبی ندارد.

وی افزود: اما این که آن دوران را سراسر ظالمانه و پر از کژی و کاستی ببینیم، این هم با واقعیت آن دوران تطبیق ندارد.

عضو شورای سردبیری روزنامه صبح امروز با تاکید بر این که یک انقلاب عظیم سیاسی اجتماعی بدون پیامد نیست، افزود: اپوزیسیون غالب سال‌های اول انقلاب نه دموکرات بود و نه مسالمت جو. در حالی که این وضعیت را امروز نداریم و اپوزیسیون غالب امروز، هم دموکرات است و هم مسالمت جو. وی تصریح کرد: در اول انقلاب از دل استالینیزم برخی از اپوزیسیون‌ها، دموکراسی بیرون نمی‌آمد. از دل ناسیونالیسم رمانتیک هم دموکراسی بیرون نمی‌آمد، همان طور که از دل بنیادگرایی دینی هم این اتفاق نمی‌افتد.

علوی تبار در مورد تفاوت‌های دیگر شرایط امروز با اول انقلاب گفت: حکومت امروز هم، همان حکومت نیست. به خصوص وجه انتصابی طی سال‌های بعد از انقلاب سیر نزولی داشته. وی به برخی از انتصاب‌ها از جمله امامان جمعه اشاره کرد و گفت: هیچ کدام از نهادهای انتصابی اول انقلاب با امروز قابل مقایسه نیستند.

این تحلیلگر مسایل سیاسی در عین حال تاکید کرد: وجه انتخابی نظام این گونه نبوده است و رئیس جمهور فعلی ما علی‌رغم همه انتقاداتی که به ایشان داریم و البته ارادت هم داریم، از تمام رئیس جمهورهای قبل از خودش یک سرو گردن بالاتر است.

وی افزود: معتقدم نظیر مجلس ششم را فقط در مجلس اول می‌توان پیدا کرد. علوی تبار تاکید کرد: وقایع خشنی که در سال‌های اول انقلاب افتاده، اگر قرار است از آنها توبه کنیم، باید توبه ملی کنیم. یعنی همه ما به طریقی در آنها دخیلیم. خیلی هم فایده‌ای از انتقام کشی از گذشته نمی‌بینیم.

وي افزود: شعار جنبش اصلاح‌طلبي «بيخش و فراموش نکن و يا فراموش کن» بوده است. استاد دانشگاه تاکيد کرد: من بارها به اپوزيسيون گفته‌ام بايد همان قدر که "زندان اوين" را محکوم مي‌کنيم، "زندان دولتو" را هم محکوم کنيد. به همان اندازه که "اعدام‌هاي زندان اوين" را محکوم مي‌کنيد، "ترورهاي خياباني" را هم محکوم کنيد.

وي راه برآمده از انقلاب تاکنون را بهترين راه ممکن در مورد امثال خودش معرفي کرد و گفت: ما خدا نيستيم و فقط دو گروه گناه نمي‌کنند، معصومين و مرده‌ها و ما نه معصوميم و نه مرده. علوي تبار تصريح کرد: اين حکومت و نظام اگر مشروعيتي نداشت، نمي‌توانست آن گونه بسپح کند و خودش را حفظ کند.

وي در پاسخ به پرسش ديگري در مورد جبهه دموکراسي خواهي گفت: بايد ديد چه مقدار مي‌تواند نيروها را پوشش دهد. چون بايد نيروهاي سياسي، با ثبات اطمينان بخشي در هسته‌اش قرار بگيرند تا جامعه را جذب کنند.

علوي تبار با ادای احترام به جنبش دانشجویي گفت: اين جنبش نمي‌تواند جنبش دموکراسي خواهي ايران را رهبري و تاسيس کند.

وي علت اين ناتواني را در سيال بودن نيروهاي اين جنبش دانست و گفت: به همين دليل هيچ وقت انباشت دانش و تجربه کافي براي هدايت يك جنبش ملي صورت نمي‌گيرد. ولي آنها مي‌توانند بخش فعال و پرقدرت و تاثيرگذار اين جنبش باشند.

تحليلگر مسايل سياسي افزود: جنبش دموکراسي خواهي در ايران وقتي ملي خواهد بود که نيروهاي سياسي سابقه‌داري که اغلب آنها ادامه جنبش دانشجویي‌اند، در آن حضور داشته باشند.

وي با توصيه به عدم عجله در چنين کارهايي افزود: امروز زنده کردن بحث کجروي و راست روي که در گذشته وجود داشت، امر خوبي است اما اگر امروز قبل از اين که شرايط کاري مساعد شود و موعدش برسد، دست به اقدامي بزنيد، کجروي کرده‌ايد.

علوي تبار با تاکيد بر بهره‌گيري از تجربه 25 ساله در جنبش دموکراسي خواهي، گفت: هيچ نيروي نيايد خودش را به تنهائي محور اين جنبش بداند و ما نبايد برگرديم به نقطه اول و تجربه‌هاي اين سال را تکرار کنيم.

وي با تاکيد بر اين نکته که جنبش دموکراسي‌خواهي نبايد به دشمن روحانيت تبديل شود، افزود: شما با يك اندیشه مخالفيد، چه روحاني و چه غير روحاني. و اين جنبش بايد بتواند همه ايراني‌ها را پوشش دهد و اين کار يکي دو محفل نيست.

وي همچنين با تايد فراز و نشيب در مسير اصلاحات گفت: نخبگان جامعه ما تسليم نشده‌اند و به قول عرفات: ضربه‌اي که ما را نکشد، قوي‌ترمان مي‌کند.

استاد دانشگاه در مورد انتخابات مجلس هفتم و نتايج آن گفت: هزينه بلند مدت آن را گروه‌ي مي‌پردازد که از دل آن به قدرت رسيد.

وي در مورد نتايج انتخابات مجلس هفتم بر اصلاح طلبان گفت: رهبري اصلاحات و نيروهاي آن خالص‌تر مي‌شوند و کساني که براي کسب يا حفظ قدرت آمده بود تصفيه مي‌شوند و آنهائي مي‌مانند که براي تغيير ساختار قدرت آمده‌اند.

وي با رد احتمال فتنه دايم در ايران گفت: اين جامعه ممکن است دچار فروپاشي سياسي شود، اما از نظر اجتماعي دچار فروپاشي نخواهد شد.

علوي تبار در پاسخ به پرسش ديگري گفت: دموکراسي ماندگار، دموکراسي است که ويژگي‌هاي آن کشور را رعايت کند، به همين دليل ما از دموکراسي ايران سخن مي‌گويم، اما به هر حال بايد «دموکراسي» باشد با شرايطي که حداقل‌هايش است.

وي تاکيد کرد: در دموکراسي خواهي، در ايران نمي‌شود اسلام را دور زد. دموکراسي در ايران از دل اسلام مي‌گذرد. يعني بدون يك تعبير دموکراتيک از اسلام نمي‌شود دموکراسي را در ايران تحقق داد.

وي افزود: به همين دليل دموکراسي ماندگار در ايران، مردمسالاري ديني است و تعابيري از ولايت فقيه که فاقد حق ويژه باشد، مي‌تواند با مردمسالاري ديني قابل جمع باشد.

وي مشروعيت هر گروه را به حقانيت اندیشه‌هايش مرتبط کرد و افزود: بايد الگوي غالب رفتاري اين گروه را بررسي کرد و براي حکومت کردن مشروعيت به مردم برمي‌گردد.

علوي تبار در مورد مشروعيت اصلاح طلبان که مورد سنوال يکي از حضار بود، گفت: مشروعيت اصلاح طلبان به آرايشان، الگوي رفتاري غالب‌شان و به هنگام حکومت کردن به پشتوانه راي مردم باز مي‌گردد.

سرکوب و نقض حقوق بشر توسط رژیم حاکم بر ايران

احضار روزه شفيعي و هادي اميري به دادگاه انقلاب

چهار شنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

دو عضو سابق شوراي مرکزي انجمن اسلامي دانشجویان دانشگاه خواجه‌نصير به دادگاه انقلاب احضار شدند.

روزه شفيعي در تماس با خبرنگار ايلنا با اعلام اين مسلب گفت: من و هادي اميري به شعبه 8 بازپرسی دادگاه انقلاب احضار شدیم ولي در برگه‌ي احضاره، اتهامی ذکر نشده است.

شفیعی تصریح کرد: باید روز شنبه 16 اسفندماه به دادگاه مراجعه کنیم.
پایان پیام

دادگاه عمادالدین باقی امروز برگزار شد
چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

دادگاه عمادالدین باقی، روزنامه نگار و پژوهشگر، امروز در شعبه 6 بازپرسی دادرسی تهران برگزار شد.
صالح نیکبخت، وکیل عمادالدین باقی در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری کار ایران، ایلنا، در خصوص جلسه امروز دادگاه و موارد اتهامی پرونده گفت: آقای باقی به اتهام نشر اکاذیب و توهین بابت قسمتی از مطالب سخنرانی وی در 24 بهمن ماه سال جاری که در محل دفتر مرکزی جبهه مشارکت برگزار شده بود، احضار شد.
وی با بیان اینکه بازپرس پرونده رفتار متناسب و خوبی با بنده و آقای باقی داشت، افزود: بازپرس پرونده در مورد قسمتی از مطالب روزنامه یاس نو تحت عنوان "واپسگرایان و جناح سلطه طلب" و نیز "کسانی که با جمهوریت نظام مخالفند و می‌خواهند سلطنت را احیا کنند" سوالاتی از آقای باقی سوال کردند که منظور شما چه کس یا کسانی می‌باشد.
نیکبخت تصریح کرد: آقای باقی نیز در ادامه جلسه در پاسخ گفت: من به عنوان یک محقق و پژوهشگر، دیدگاهها را نقد می‌کنم و با افراد و اشخاص خاص کاری ندارم. اسم هیچ کس هم در این سخنرانی برده نشده است و با نقد این چنین دیدگاه‌هایی هر کس دارای آن مشخصات باشد، مشمول اظهارات من می‌باشد.
وکیل باقی در ادامه خاطرنشان ساخت: بازپرس دادرسی در ادامه آخرین دفاع را از آقای باقی گرفتند و من هم طبق قانون توضیحات و دفاعیات خود را به استحضار ایشان رساندم و نامبرده با قرار کفالت تا مرحله دادگاه و با صدور قرار نهایی مجرمیت یا منع تعقیب می‌تواند آزاد باشد.
وکیل باقی در خاتمه از نحوه برخورد بازپرس با متهم که توأم با احترام بود، قدرانی کرد و در خصوص جلسه آینده دادگاه گفت: اگر قرار مجرمیت صادر شود، آنگاه تاریخ برگزاری جلسه دادگاه مشخص می‌شود.
پایان پیام

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

پل برمر حاکم آمریکایی عراق اعلام کرده است که کنترل مرزی از این پس افزایش قابل توجهی پیدا خواهد کرد.

بی بی سی - چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

این اقدام تحول تازه ای در مسائل امنیتی عراق به شمار می رود.
آقای برمر گفت که هر روز روشن تر می شود که مقدار زیادی از عملیات تروریستی توسط کسانی که از خارج عراق وارد این کشور می شوند انجام می شود.
"اشغالگران در مسئولیت انفجارها سهیم اند"
آیت الله خامنه ای، رهبر جمهوری اسلامی در بیانیه ای که روز چهارشنبه سوم مارس به مناسبت انفجار بمب در شهرهای مذهبی عراق صادر کرد، "اشغالگران عراق را در مسئولیت این انفجارها سهیم خواند.

آقای خامنه ای در این بیانیه گفته است: "اشغالگران اگر بتوانند ثابت کنند که در طراحی این توطئه دخالت نداشته اند، هرگز نمی توانند مسئولیت ناشی از سهل انگاری خود را در حفظ امنیت عمومی این کشور انکار کنند."

رهبر جمهوری اسلامی در ادامه بیانیه خود آورده است: "توصیه ی موکد اینجانب به ملت مومن و غیور عراق آن است که اسیر ترفند دشمنان نشوند و خود را در دام اختلافات فرقه ای گرفتار نسازند."

اعلام سه روز عزای عمومی در عراق

با اعلام سه روز عزای عمومی در عراق، جمعیت های عظیمی از عزاداران در شهرهای کربلا و بغداد در مراسم تشییع جنازه کشته شدگان انفجارهای روز عاشورا در این شهرها شرکت کردند.
در کربلا تابوت های چوبی قربانیان حملات روز سه شنبه در خیابان ها به حرکت درآمد و در بغداد خانواده های کشته شدگان در خارج از مسجدی در شمال این شهر (در کاظمین) که هدف حمله بمب گذاران انتحاری قرار گرفته بود، گردآمدند.

این انفجارها که از زمان پایان جنگ عراق مرگبارترین حملات در عراق بود، مسلمانان شیعه را هدف قرار داد و این گمان ها را تقویت کرد که هدف، ایجاد یک نزاع فرقه ای با اهل تسنن است.

رهبران مذهبی عراق مردم را دعوت به آرامش کردند

رهبران شیعه عراق خواستار آرامش مردم این کشور شده اند و از پیروان خود خواسته اند مراقب باشند که به دام یک جنگ داخلی نیافتند.

آیت الله علی سیستانی، از مراجع شیعیان در عراق، با صدور بیانیه ای ضمن انتقاد از سیاست ایالات متحده در آن کشور، از مردم عراق خواسته است وحدت خود را حفظ کنند.

دست کم پانزده نفر در ارتباط با این حملات دستگیر شده اند. مقام های عراقی می گویند بیش از صد و هشتاد نفر در انفجارهای کربلا و بغداد کشته شده اند اما آمریکایی ها رقم کشته شدگان را صد و هفده نفر اعلام کرده اند.

القاعده دست داشتن در انفجار عراق را تکذیب کرد

در پی انفجارهای روز عاشورا، شبکه القاعده هر نوع ارتباطی با انفجارهای عاشورا در عراق را تکذیب کرده است.

در نامه ای به یک روزنامه مستقر در لندن که ظاهرا از سوی شبکه القاعده ارسال شده، این گروه ضمن رد هر نوع ارتباطی با انفجارهای روز سه شنبه، 2 مارس، که در جریان عزاداری عاشورا در کربلا و کاظمین روی داد و به کشته شدن دست کم 180 نفر منجر شد، ایالات متحده را به دست داشتن در این انفجارها متهم کرده است.

در این نامه، که خبرنگاران بی بی سی متن آن را مشاهده کرده اند، آمده است که هدف ایالات متحده از این اقدام شعله ور کردن جنگ فرقه ای در عراق بوده است.

این گروه افزوده است که ایالات متحده در صدد است چهره مجاهدین را مخدوش کند زیرا قوای مجاهدین تلفات سنگینی را بر نیروهای آمریکایی در عراق وارد کرده اند.

بسیاری از عراقی ها بر این باور هستند که شهروندان خارجی مرتبط با شبکه القاعده با ورود غیرقانونی به این کشور به عملیات تروریستی دست می زنند و در صدد زمینه سازی برای ایجاد جنگ فرقه ای بین شیعیان و سنی ها هستند.

بیانیه آیت الله سیستانی

پیشتر، آیت الله سیستانی در بیانیه خود آنچه را که ناتوانی نیروهای ائتلاف تحت رهبری آمریکا در تضمین امنیت عراق خوانده مورد انتقاد قرار داده و در عین حال، از مردم دعوت کرد ضمن حفظ وحدت، در برابر توطئه برای ایجاد تفرقه در صفوف مردم از خود هشیاری به خرج دهند.

وی در بیانیه خود خطاب به مردم گفته است که باید با وحدت کلمه تلاش کنند روند کسب حاکمیت و استقلال و تضمین ثبات عراق تسریع شود.

سایر رهبران مذهبی و سیاسی عراق نیز از مردم خواسته اند وحدت ملی خود را حفظ کنند و اعضای شورای حکومتی، متشکل از نمایندگان مذاهب و قومیت های مختلف آن کشور، یکصدا حملات روز عاشورا را محکوم کرده و گفته اند که چنین اقداماتی نخواهد توانست به ایجاد نزاع فرقه ای منجر شود. همزمان، یک عضو شورای حکومتی عراق گفته است که امضای پیش نویس قانون اساسی موقت این کشور، که قرار بود روز چهارشنبه، 3 مارس، توسط اعضای شورا صورت گیرد به تعویق افتاده است. وی با تاکید بر اینکه متن قانون به تایید تمامی اعضای شورا رسیده، گفت که هنوز تاریخ دیگری برای امضای آن تعیین نشده است.

تلفات زایران ایرانی

همزمان، منابع جمهوری اسلامی آماری از تلفات زایران ایرانی در این حوادث انتشار داده اند. به گزارش خبرگزاری ایرنا، یک مقام مسوول در سفارت جمهوری اسلامی در بغداد گفته است که در انفجارهای روز عاشورا در عراق دست کم 22 تا 25 زایر ایران کشته و 100 نفر دیگر زخمی شده اند و سرپرست یک گروه پزشکی ایرانی مستقر در کربلا تاکنون اسامی 29 زایر زخمی ایرانی را اعلام کرده است.

به گفته مقامات وزارت کشور نیز عملیات انتقال کشته و زخمی شدگان حوادث عاشورا در عراق به ایران روز چهارشنبه، 3 مارس، آغاز شده و به همین منظور، 55 دستگاه آمبولانس در مرز مشترک دو کشور مستقر شده و 12 فروند هلی کوپتر برای انتقال مجروحینی که وضع وخیمی دارند اختصاص یافته و چند صد دستگاه آتوبوس نیز برای انتقال سریع زایران ایرانی به مرز اعزام شده است.

یکی از معاونان وزارت کشور گفته است که براساس آماری که در دست است، در روزهای قبل از حادثه، روزانه بیش از 35 هزار زایر ایرانی از طریق مرز وارد عراق می شدند و افزوده است با صدور اطلاعیه ای، از کسانی که در کاروان ها به صورت رسمی ثبت نام نکرده اند از سفر به عراق خودداری ورزند.

براساس برخی گزارش ها، قرار است دو فروند هواپیمای نظامی ایرانی نیز به منظور انتقال زخمی ها و اجساد قربانیان عازم بغداد شود.

اجساد سه زایر افغانی نیز از طریق خاک ایران به کشورشان منتقل خواهد شد.

تسلیم متقابل مقامات ایران و عراق

در واکنش نسبت به انفجارهای عراق، محمد خاتمی، رئیس جمهوری ایران، با صدور بیانیه ای این حملات را به شدت محکوم کرده و گفته است که "باید در پشت این جنایت دست اهریمنانی را دید که ثبات، امنیت و حاکمیت ملی در عراق را بر نمی تابند."

در واکنش های دیگر، سپاه پاسدار نیز با صدور بیانیه ای آمریکا را به دلیل ناتوانی در جلوگیری از وقوع حملات عاشورا مورد انتقاد قرار داده و نیروهای آن کشور را مسوول دانسته است.

چند شخصیت و نهاد جمهوری اسلامی، از جمله اکبر هاشمی رفسنجانی، رییس مجمع تشخیص مصلحت و آیت الله محمود شاهرودی، رییس قوه قضاییه، نیز در مورد حادثه عاشورا در کربلا و کاظمین اظهار نظر کرده اند.

همچنین، محمد بحرالعلوم، رییس دوره ای شورای حکومتی عراق، با ارسال پیامی خطاب به مردم ایران حوادث خونین روز عاشورا در کربلا و کاظمین را به آنان تسلیم گفته است. وی در گفتگویی با خبرگزاری ایرنا اظهار نظر کرده است که "برخی از افراد تروریست و جنایتکار مانند گروه الزرقاوی به داخل خاک عراق نفوذ کرده اند تا اراده جنایتکارانه خود را بر ملت این کشور تحمیل کنند."

در همان حال، یک عضو دیگر شورای حکومتی عراق در یک اجلاس خبری در بغداد در مورد شایعات دست داشتن شهروندان ایرانی در انفجارهای روز عاشورا اظهار نظر کرده است. موفق الربیعی، از اعضای شورا، با رد ارتباط زایران ایرانی با این انفجارها، گفته است که "زوار ایرانی قربانیان مستقیم این حادثه بوده اند."

آقای ربیعی نیز مصعب الزرقاوی، از سران اردنی تبار شبکه القاعده را مسوول مستقیم انفجارهای عاشورا در عراق دانسته است. در پی حمله به عزاداران عاشور را در کربلا، برخی خبرگزاری ها گزارش کردند که مردم خشمگین، که تدریهای خارجی را مسبب این انفجارها می دانستند، به یک زایر ایرانی حمله و او را به شدت مضروب کردند.

ادامه حضور خارجی

در همان حال، مقامات عراقی از بازداشت شش نفر به ظن ارتباط با بمب گذاری بغداد خبر داده اند. قبلا نیز گزارش شده بود سه نفر دیگر در ارتباط با انفجارهای شهر کربلا دستگیر شده اند و به نظر می رسد که اکثر بازداشت شدگان شهروندان عراقی هستند.

در واکنش به انفجارهای روز سه شنبه، آمریکا خروج نیروهای خود از عراق را قبل از برقراری امنیت و تکمیل برنامه استقرار دولت منتخب ملی در آن کشور منتفی دانسته است و بر اجرای برنامه انتقال حاکمیت به شهروندان عراقی تا آخر ماه ژوئن سال جاری تاکید کرده است. سخنگوی ریاست جمهوری آمریکا گفته است که نیروهای آمریکایی برای هر مدتی که بهبود شرایط امنیتی عراق ایجاب کند در آن کشور خواهند ماند و تسلیم فشار و ارعاب گروه های تروریستی نخواهند شد.

همچنین، جرمی گرینساک، نماینده ارشد دولت بریتانیا در عراق، گفته است که انتظار دارد نیروهای به رهبری آمریکا دست کم برای دو سال دیگر در عراق باقی بمانند. تونی بلر، نخست وزیر بریتانیا نیز گفته است که عراق صحنه مقابله خیر و شر است و اظهار داشته که حمله کنندگان روز عاشورا در صدد ممانعت از استقرار ثبات و دموکراسی در عراق بوده اند.

امضای پیش نویس قانون اساسی عراق به تعویق افتاد

چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

شورای حکومت انتقالی عراق جشن امضای پیش نویس قانون اساسی این کشور را به تاخیر انداخت. به گزارش سرویس بین الملل ایلنا، علت این تاخیر در برنامه جشن از پیش تعیین شده شورای حکومت انتقالی عراق،

حملات خونین روز گذشته در کربلا و بغداد است.

شورای حکومت انتقالی، 3 روز عزای عمومی اعلام کرده است.

به گزارش خبرگزاری آلمان، با توجه به عزای عمومی در عراق، روز جمعه آتی پیش نویس قانون اساسی عراق به امضا خواهد رسید.

در حملات روز گذشته در کربلا و بغداد دست کم 185 نفر کشته و 400 نفر زخمی شدند.

پایان پیام

دو انفجار مهیب نیز صبح امروز بغداد را لرزاند

چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

به گزارش سرویس بین الملل ایلنا، یک روز پس از حملات خونین در کربلا و کاظمین، صبح امروز بغداد، پایتخت عراق بار دیگر شاهد 2 انفجار مهیب بود.

جزئیات محل و علت این 2 انفجار هنوز مشخص نشده است.

همچنین خبرگزاری آسوشتیدپرس، اعلام کرد که در انفجارهای روز گذشته در عراق دست کم 185 نفر کشته شده اند.

منابع آگاه از احتمال افزایش شمار قربانیان تا 223 نفر خبر داده اند.

انفجار سوم روز چهارشنبه بغداد را لرزاند.

به گزارش سرویس بین الملل ایلنا، در پی این انفجار یک تن به شدت زخمی و یک مرکز مخابراتی نیز تخریب شد.

به گزارش خبرگزاری آسوشتید پرس، صبح امروز 2 انفجار دیگر نیز بغداد را تکان داده است.

گفته می شود این انفجارات در ادامه حملات دیروز در کربلا و بغداد با 185 کشته است.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

روزنامه های تهران: 13 اسفند

بی بی سی - چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

روزنامه های چهارشنبه تهران اخبار و گزارش های مربوط به انفجار کربلا را در صدر اخبار خود منعکس کرده و به گمانه زنی درباره آن پرداخته اند، بیش تر روزنامه ها به نقل از منابع خبری انگشت اتهام را به سوی القاعده نشانه رفته اند.

روزنامه های **کیهان** و **جمهوری اسلامی** بدون اشاره به منبع اطلاع خود دولت آمریکا را عامل انفجارهای روز عاشورا دانسته اند.

جمهوری اسلامی در سرمقاله خود با اشاره به تصویب قانون اساسی جدید عراق که قرار بود امروز صورت گیرد نوشته آمریکائی که با این قانون مخالفند به هیچ طرحی که مخالف منافع آن ها باشد امکان اجرا نمی دهند.

مهران کرمی در سرمقاله **شرق** نوشته شیعیان انتظار داشتند نخستین عاشورای پس از صدام حسین را در کنار مرقد امام حسین عزاداری کنند، اما عاشورایی دیگر پدید آمد که عاملان آن نه حکام جور که افرادی هستند با داعیه مسلمانی و تلاش برای ایجاد آرمانشهری که در آن اسلام راستین آن گونه که خود می پندارند اجرا می شود.

به نوشته **اعتماد** علی اکبر هاشمی رفسنجانی در جمع گروهی از نیروهای سپاه گفته است: "نیض تاریخ دنیا بیش از شورای امنیت، در عراق و در کربلا می زند و ایالات متحده نخواهد توانست به اهداف استعماری خود در این کشور اسلامی دست یابد."

نویسنده سرمقاله **شرق** با اشاره به آرزوی بنیادگرایان تندرو نوشته بهشتی که آن ها می خواهند گویا با سنگفرشی از جمجمه های انسانی درست شده است و دیوارهای هدم و ویران شده اشجار آند و لهیب آتش و دود میوه های آن.

شرق در تحلیلی درباره نتایج انتخابات مجلس هفتم نوشته اگر چه جناح محافظه کار توانست با تبلیغات تلویزیونی و با به کارگیری شیوه های مختلف یک پیروزی به نفع خود به ثبت برساند اما هیچ کدام از نامزدهای جناح محافظه کار و سنت گرا نتوانستند به بیش از یک سوم آرای نامزدهای اصلاح طلب در انتخابات گذشته دست پیدا کنند.

ایرج جمشیدی در مقاله **شرق** به عنوان نشانه هائی از سنت هائی که برای تشویق مردم به شرکت در انتخابات شکسته شد از نشان دادن دختران بد حجاب در سیما نوشته و اشاره کرده که یکی از چهره های اصلی این جناح بلافاصله ابراز عقیده کردند که رابطه با آمریکا گناه کبیره نیست و حفظ حجاب در خارج از مرزها ضرورتی ندارد.

مقاله **شرق** همراه با جدولی که کاهش تعداد آرای منتخبان مجلس را به نسبت دوره های قبل نشان می دهد نوشته با نگاهی به جدول مقایسه ای آشکار می شود که چرا جناح محافظه کار شعارهای ۲۵ ساله خود را کنار گذاشته و سعی می کند جهت برنامه هایش را نه با خواست رأی دهندگان خود بلکه با خواست اکثریت ۸۰ درصدی که به آنها رأی نداده اند، تنظیم کند.

گزارشگر **اعتماد** که به میان مردم رفته و نظر آن ها را پرسیده در مقدمه نوشته ستون روزنامه ها و بخش های مختلف خبری صدا و سیما مملو بود از تحلیل و تفسیر از کسانی که پیراهن یقه سفید پوشیده و به نام خود پسوند و یا پیشوند دکتر، کارشناس و تحلیلگر را سنجاق کرده بودند. به دنبال مردم گشتم، مردمی که همه چیز به آنها ختم می شود، مردمی که قرار است قهرمان نسازند اما قهرمان باشند. اما نیافتم ناگزیر به خیابان ها رفتم.

همزمان با خبر روزنامه ها درباره تشویق مهدی کروبی توسط رهبر جمهوری اسلامی که در آن با اشاره به مجلس ششم از تلاش های وی برای اداره قوه قانون گذاری سپاس و قدردانی شده بود **انتخاب** در مقاله ای کروبی را کسی خوانده که باید از وی درس گرفت.

روزنامه **نسیم صبا** خبر داده که احمد توکلی منتخب دوم تهران در انتخابات اخیر حاضر به مصاحبه با این روزنامه نشده و گفته من با روزنامه یی که عکس زن فاسقه را در صفحه اول خود چاپ می کند، هرگز مصاحبه نمی کنم.

به نوشته **اعتماد** اشاره احمد توکلی به چاپ عکس بدون حجاب شیرین عبادی برنده جایزه نوبل توسط روزنامه **نسیم صبا** است که ماه گذشته اتفاق افتاد و با حملات محافظه کاران روز بعد، **نسیم صبا**، چاپ عکس مراسم اهدای جایزه صلح نوبل به خانم عبادی را ناشی از «سهل انگاری» خواند و از خوانندگان خود پوزش خواست.

اطهار نظر احمد توکلی در زمانی اتفاق می افتد که حداد عادل نفر اول فهرست منتخبان مجلس آینده دو روز پیش گفته بود عمل خانم عبادی در برداشتن حجاب در خارج از کشور مخالف قانون نیست و این گفته منتخب اول تهران با واکنش تند روزنامه **جمهوری اسلامی** اتفاق افتاد که اولین حمله سنت گرایان به پیروزمندان انتخاب اخیر بود.

به دنبال تصویب پیشنهاد دولت برای استفاده از ذخایر ارزی کشور در ماه های پایانی سال در مجلس، **اعتماد** در مقاله ای به مجلس انتقاد کرده و نوشته برداشت 1.5 میلیارد دلار از صندوق ذخیره ارزی،

نشانه ناکارآمدی مدیران اقتصادی دولت است که می‌خواهند ضعف خود را با فشار به مردم و از محل هزینه‌های عمرانی برای هزینه‌های جاری جبران کنند.

بهر روز بهزادی در **اعتماد** نوشته این برداشت باید تحویل بانک مرکزی شود و این بانک از محل انتشار اسکناس جدید بر حجم نقدینگی کشور بیفزاید. این افزایش حجم ریال تفاوت چندانی با کسر بودجه‌یی که از محل استقراض از سیستم بانکی تامین شده ندارد و تورمزایی آن عارضه‌یی خطرناک برای جامعه خواهد بود.

شرق روزنامه ای که دو روزمانده به برگزاری انتخابات به علت چاپ نامه تند نمایندگان اصلاح طلب مجلس خطاب به رهبر جمهوری اسلامی همراه با پاس نو توقیف شد روز گذشته به سیزده روز توقیف خود پایان داد و در گزارشی نوشته توقیف روزنامه ها دو روز مانده به انتخابات نشان داد این تصور که قبل از انتخابات نشریه ای توقیف نخواهد شد پایدار نبود.

دادستان تهران که دستور توقیف دو روزنامه را به عنوان سرپیچی از دستور شورای عالی امنیت ملی صادر کرد بعد از نامه ای که مدیر **شرق** نوشت و عذرخواهی کرد ابراز داشت که دستور داده است با این روزنامه با ملایمت روبرو شوند.

شرق نوشته که نامه مدیر روزنامه به دادستان تهران که برای ادامه انتشار بود از جانب بعضی ها مال اندیشی و عملی درست توصیف شده و بعضی به عنوان عقب نشینی و ... آن را محکوم دانسته اند. به نوشته روزنامه **رسالت** یکی از نمایندگان مجلس که خواستار استیضاح وزیر راه شده در نامه ای به رئیس جمهور نوشته است گمان نمی کنم در تاریخ حمل و نقل و راه و ترابری ایران این همه حوادث دردناک و وحشتناک به وجود آمده باشد.

آیاتی نماینده بیرجند به نوشته **رسالت** با اشاره به سقوط هواپیماها و انفجار قطار نیشابور که هفتصد کشته باقی گذاشت خطاب به رییس دولت نوشته نمی دانم چرا وزیر راه استعفا نمی دهد و نمی دانم شما چرامسامحه می کنید.

شرق در بین اخبار کوتاه خود به صدور حکم اعدام برای یکی از دستگیرشدگان حوادث آشوب های سال ۷۹ اشاره کرده که به گفته خانواده اش به دلیل نبودن قانونی که از زندانیان سیاسی حمایت کند به اعدام محکوم شده است.

خانواده سعید ماسوری به نوشته **شرق** تاکید کرده اند فرزند ما از جمله زندانیانی است، که به خاطر این که مطابق تعریف قانون، هیچ زندانی سیاسی وجود ندارد، هیچ گاه اسم آن ها به عنوان زندانیان سیاسی ثبت نمی شود که البته او تنها نیست که چنین وضعیتی دارد.

کوناگون

علوی تبار : پذیرش حق ویژه برای عده‌ای خاص در حکومت مانع تحقق دموکراسی در آن نظام است

عقلانیت در سیاست، عقلانیت در گفت‌وگوست

چهارشنبه 13 اسفند 1382 - 3 مارس 2004

علیرضا علوی تبار گفت: جوهر سیاست مشارکت است و مشارکت هم امری است که درگیری عملی، عاطفی و ذهنی فعالان آن را می‌طلبد و این راهی است که به حقیقت می‌رسد و نه تکیه گویی. به گزارش خبرنگار خبرگزاری کار ایران، ایلنا، وی که در مراسم برگزار شده از سوی جبهه مشارکت ایران اسلامی تحت عنوان کلی «از انقلاب نبوی تا سلطنت اموی» با موضوع «حکومت غاصب و قیام مشروع» سخنرانی می‌کرد، افزود: هنگامی که امام حسین (ع) حرکت قهرمانانه خود را علیه یزید آغاز کرد و نهایتاً فرجام آن در عاشورا مشخص شد، این قیام به طور کامل مورد حمایت شیعیان قرار گرفت. علوی تبار گفت: ما در تاریخ با 3 قیام علیه حکومت حضرت علی (ع) مواجهیم که شیعه هر 3 آنها را نامشروع می‌دانست. اما اینک شیعه از قیامی علیه حکومت توسط امام حسین (ع) با تمام قوا دفاع می‌کرد.

وی با طرح این پرسش که چه تفاوتی میان قیام امام حسین(ع) با آن 3 قیام بود، اظهار داشت: در واقع این سؤال به این نکته منتهی می‌شود که آیا در قیام امام حسین(ع) چون شیعه بر خلاف 3 قیام قبلی بیرون حاکمیت بود، دست به قیام زد؟ یا ضوابطی وجود داشت که قیام مشروع را از قیام نامشروع جدا می‌کرد؟

وی افزود: این پرسش اساسی به حوزه فقه سیاسی، راه پیدا کرد و مبحث بزرگی باز شد تحت عنوان «قیام مشروع» و این که چه زمانی قیام علیه حکومت‌ها مشروع است.

وی با تاکید بر این که بحث «قیام مشروع» مربوط به شرایط توانایی اخلاق و شرعی است و نه توانایی امکانات، افزود: قیام علیه حکومت گاهی اوقات نه تنها جایز است، بلکه واجب است.

وی شرایط لازم برای قیام مشروع را چنین برشمرد، اولین شرط طبق مباحث فقه سیاسی این است که حاکم باید فاسق و ستمگر باشد و تنها علیه این حکومت است که می‌توان دست به قیام زد. وی تاکید کرد: این پاسخ اجمالی است، زیرا به محض مشاهده خطا و ظلم به ما حق نمی‌دهد علیه آن دست به قیام بزنیم. باید تفکیکی قایل شد بین تخلف و ظلم جزئی، موردی و خاص با تخلف و ظلم کلی، سیستماتیک دایمی و عام. وگرنه باید علیه همه حکومت قیام کرد.

وي در مورد شناخت سيستم‌هاي ظالمانه گفت: يك شاخص بحث مشروعيت نظام است. هر حكومتي كه مردم را به اطاعت خودش فرا مي‌خواند بايد توجيهي براي حكومت كردن خودش و توجيه ديگران داشته باشد كه به آن مشروعيت نظام مي‌گويند.

وي با اشاره به مباحث مختلف براي مشروعيت نظام گفت: برخي طبق ديدگاه ولايت انتصابي خداوند را مستقيماً مبناي مشروعيت مي‌دانند و معتقدند خداوند كساني را براي حكومت در نظر مي‌گيرد. برخي ديگر معتقدند در غيبت كبري، خداوند حق حكومت را به مردم مي‌دهد. و منشأ آن را الهي - مردم مي‌داند و آن را ولايت امت بر خودش معرفي مي‌كنند.

اين مدرس دانشگاه دومين معيار مشروعيت را ساختار حكومت دانست و گفت: بين اجزاء يك سيستم دو نوع ارتباط وجود دارد. يك سري ارتباطات موقتي و يك سري ارتباطات ثابت و پايدار. وي افزود: ساختار هر مجموعه‌اي به آن روابط نسبتاً ثابت و پايدار باز مي‌گردد. و اگر اين ساختار ساختار موقت ظالمانه نبود، مي‌توان در مشروعيت آن تامل كرد.

وي پذيرش حق ويژه براي عده‌اي خاص را در حكومت به طور ساختاري، مانع تحقق دموكراسي در آن نظام دانست و افزود: حتي اگر در مقاطعي رفتارهاي دموكراتيك از چنين حكومتي سرزند، يكي از رفتارهاي خلل ناپذير دموكراسي يعني برابري سياسي شهروندان دچار خدشه شده است. وي تاكيد كرد: البته در هيچ دموكراسي، عملاً اين برابري رعيت نمي‌شود. چون معمولاً در تمام دموكراسي نابرابري‌هاي اقتصادي وجود دارد كه اين نابرابري‌ها در عمل امكان حضور برابر را در عرصه سياسي از افراد مي‌گيرد.

وي تصريح كرد: به لحاظ حقوقي همه دموكراسي‌ها بر حق برابر استوارند، اما پذيرش حق برابر، لزوماً به معنای برابري سياسي نيست و برابري اقتصادي و ساير برابري‌ها هم لازم است. وي نتيجه گرفت: اگر حكومتي بر نابرابر بودن حق سياسي استوار باشد، نبايد از آن انتظار دموكراسي داشت، چون ساختارش غير دموكراتيك است، حتي اگر با بهترين نيت‌ها ايجاد شده باشد.

وي تاكيد كرد: در بسياري از موارد تلاش براي ساختن بهشت بروي زمين، جهنم آفريده است. مثل نظام‌هاي توتاليتري كه در كشورهاي كمونيستي بنیان گذاشته شد و از دل آنها استالين بيرون آمد. علوي تبار نكته سوم را پس از مبناي مشروعيت و بنيان‌هاي ساختاري، «عملکرد و نتایج حكومت» دانست و گفت: مي‌شود با اسم حكومت پيامبر، پسر پيامبر را شهيد كرد. مي‌شود به اسم حكومت عدل، حكومت ظلم معاويه را برقرار كرد. پس بايد به پيامدها نگريست.

عضو شوراي سردبيري روزنامه توقيف شده صبح امروز تاكيد كرد: مردم برخلاف مباحث نظري عدل كه بسيار گسترده‌اند، تشخيص راحتي از آن دارند.

وي افزود: تعريف ظلم راحت‌تر از تعريف عدل است و تشخيص آن هم به همين ترتيب. به همين دليل حكومتي كه اكثر برون دادش ظالمانه باشد، نمي‌تواند حكومت عادلانه‌اي باشد.

علوي تبار معيار چهارم را «اصلاح پذيري سيستم» دانست و گفت: حكومت شر لازم است و همه آنها كم و بيش رفتارهاي ناعادلانه‌اي دارند. اما برخي را مي‌توان اصلاح كرد و برخي را نمي‌توان اصلاح كرد. وي اصلاح پذيري حكومت را يك پديده عيني - ذهني توصيف كرد و افزود: فقط واقعيت اهميت ندارد، بلكه برداشت ما هم از آن اهميت دارد. مثل كنجشي كه ممكن است كسي را به يك واكنش دچار كند و كس ديگري را به واكنش ديگر.

وي تاكيد كرد: اگر ذهن اكثريت فعالين سياسي يك جامعه به اين نتيجه برسد كه يك سيستم اصلاح ناپذير است، حتي اگر در آن حكومت عناصري باشد كه اصلاح پذيري آن را تايد كند، ديگر نمي‌شود اصلاح پذيري آن را انتظار داشت. پس بسته به ذهني ديگران كه به آن حكومت مي‌نگرند هم هست. علوي تبار اين مساله را تحت عنوان «آزمون فيصله بخش» مطرح كرد و گفت: برخي مواقع آزمائشي اتفاق مي‌افتد كه يك تئوري را به طور كل از صحنه خارج مي‌كند و غلط بودن آن تئوري را اثبات مي‌كند. حكومت هم مثل يك تئوري است كه گاهي براي خودش آزمون فيصله بخش دارد و ديگر كسي دنبال اصلاح آن نمي‌روند، بلكه دنبال براندازي‌اش مي‌روند.

وي با مثال حكومت پهلوي گفت: آزمون فيصله بخش حكومت پهلوي در 28 مرداد 32 و 15 خرداد 42 بود. بعد از آن همه فعالين سياسي به اين نتيجه رسيدند كه آن را بايد دچار تغيير بنياني‌اش كرد. وي تاكيد كرد: قيام وقتي مشروع است كه آزمون فيصله بخش هم داشته باشد.

علوي تبار افزود: البته ممكن است يك مردمی به اين نتيجه برسند كه حكومت اصلاح ناپذير است، اما خشونت را نپذيرند، آن وقت مساله اصلاحات ساختاري مطرح مي‌شود، در روش اصلاح طلب، در هدف انقلابي.

وي در حاشيه مباحث مطرح شده براي قيام مشروع گفت: در فقه سياسي، هرگاه سر يك دوراهي قرار بگيريم كه يك طرفش ظلم سياسي است و يك طرفش فتنه دايم، اكثريت فقهاي ما پاسخ داده‌اند، حكومت جائر بر فتنه دايم ارجعيت دارد.

وي افزود: زماني فتنه دايمي ايجاد مي‌شود كه حكومت فاقد اقتدار باشد.

وي تصريح كرد: فرق است بين قدرت و اقتدار، زماني هست كه مي‌خواهيم جلوي كاري را بگيريم برخلاف ميل فاعل آن كار، ما نسبت به آن صاحب قدرتي. اما اقتدار قدرتي است كه مشروعيت پيدا کرده است.

علوي تبار تاكيد كرد: حكومت‌ها هم قدرت مي‌خواهند و هم اقتدار، يعني هم ابزار اجبار داشته باشد و هم اين قدرتشان حقاني و مشروع پذيرفته شود.

وي چهره‌هاي ديگر حكومت به جز اجبار را چنين معرفي كرد: چهره ايدئولوژيك، چهره خدمات عمومي و چهره خاص آنها كه بر بخشي از جامعه بيشتر خدمت مي‌رسانند.

علوي تبار افزود: هميشه بعد از سقوط استبدادها با يك فتنه مواجه بوده‌ايم. و اين چرخه هميشه ايجاد مي‌شده است. طوري كه بعد از فتنه، استبداد را مردم پذيرفته‌اند. مثل استبداد رضاخاني.

وي تاكيد كرد: وقتي جانشين قدرتمند و مطمئني براي حكومت ظالم وجود داشته باشد، نگاه قيام مشروع مي‌شود. مثل انقلاب اسلامي كه به جز يك سري درگيري‌هاي خاص جامعه دچار فتنه نشد.

علوي تبار محاسبه عقلاني را شرط ديگر قيام آگاهانه دانست و گفت: بايد فرقي ميان قيام و شورش گذاشت. شورش كور به دنبال يك عصبانيت، تنها دنبال انتقام گيري و تشفي خاطر است. ولي قيام داراي حداقل از انسجام و رهبري و پيگير هدي مشخص است.

وي افزود: اين عقلانيت در دو جا متجلي مي‌شود. يكي در انتخابات ابزارهاست، يعني عقلانيت عملي و ديگري عقلانيت نظري.

وي با تفكيك عقلانيت نظري و عقلانيت عملي گفت: عقلانيت وقتي است كه بين ادعاها و استدلال‌ها، ارتباطي باشد. اما عقلانيت عملي به انتخاب ابزار مناسب با هدف گفته مي‌شود.

وي تاكيد كرد: هيچ رساله‌اي براي عملي سياسي وجود ندارد. عمل سياسي حاصل گفت و گوهي دروني نيروهاي فعال سياسي است و هرچه تعداد بيشتري در اين گفت و گو حضور داشته باشند، رسيدن به حقيقت ساده‌تر است.

وي افزود: عقلانيت ديگر، عقلانيت هزينه - فايده است، زيرا هر قيامي هزينه‌هايي دارد و بايد آنها را سنجيد. مثل برخي موارد كه امامان معصوم به همين دليل با قيام‌هايي مخالفت کرده‌اند.

وي تاكيد كرد: عقلانيت در سياست، عقلانيت در گفت و گوست. يعني اگر كسي دنبال حمايت ديگران است، بايد با ديگران مشورت و گفت و گو كند.

وي در بيان يكي از تفاوت‌هاي انقلاب و اصلاحات گفت: در رهبري انقلاب معمولاً رهبري كارزماتيك داريم، اما در اصلاحات اصل بر گفت و گو با جامعه است و همه فعاليتها بايد با كسب نظر و مشورت باشد.

پايان پيام